

Státní oblastní archiv v Plzni - Státní okresní archiv Cheb

Archiv obce Krásné

1880 - 1945

Inventář

EL NAD č.: 423

AP.: 1518

Mgr. Ladislava Součková

Cheb 2009

Obsah

Úvod:	3
I. Vývoj původce archivního souboru	4 - 5
II. Vývoj a dějiny archivního souboru	6
III. Archivní charakteristika archivního souboru	7
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru	8
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky	9
Přílohy:	
Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury	10
Příloha č. 2: Seznam použitých zkratk	11
Příloha č. 3: Popis členění inventárního seznamu	12
Inventární seznam	13 - 17

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Obec Krásné leží zhruba 2 km severně od Tří Seker ve výšce 670 m.n.m.. Obec byla tvořena částmi Velké (Groß) a Malé (Klein) Krásné (Schönthal).

Původní název obce byl Schönthal. Na základě vyhlášky ministra vnitra č. 7/1948 Sb. ze dne 16. 1. 1948 je nový název obce Krásné.

Ve vojenské mapě z roku 1781 je zakresleno Velké i Malé Krásné. První písemná zmínka o vsi je až z roku 1830. Obec původně náležela k tachovskému panství, taktéž místní fara.

Organizaci místní samosprávy předcházelo zrušení roboty a poddanství v roce 1848. Zákon o prozatímním obecním zřízení č. 170 ř. z. ze dne 17. března 1849 (tzv. Stadionovo prozatímní zřízení) zrušil dosavadní pravomoc panských vrchnostenských úřadů ve správě venkovských obcí, kde dosud zastupovali vrchnost venkovští rychtáři a konšelé, kteří byli pověřeni vykonáváním částečné a obecné samosprávy a zaručil nově ustaveným obcím základní práva, mezi něž patřily např. svobodné volby zástupců nebo samostatné vyřizování vlastní agendy. Obce se staly nejnižšími články a instancemi územní samosprávy. Ke zvolení prvních zastupitelských sborů došlo po vydání volební instrukce ze dne 8. dubna 1850. V každé obci byly zřízeny dva orgány – na tři roky volený obecní výbor a obecní přestavenstvo. Obecní výbor byl kolegiální orgán, rozhodující většinou hlasů. Měl usnášecí a dozorčí moc a ze svého středu si volil obecní představenstvo – starostu a alespoň dva radní.

Po vydání Říjnového diplomu byl roku 1862 vydán rámcový říšský obecní zákoník, který měl v některých svých ustanoveních přímou platnost, zatímco jiné jeho předpisy byly realizovatelné po vydání zemských prováděcích zákonů. V roce 1864 vešlo v platnost obecní zřízení a volební řád pro Moravu a Čechy. Tato zřízení se vztahovalo na všechny obce s výjimkou statutárních měst a v mnohém navazovalo na Stadionovo prozatímní obecní zřízení.

Od roku 1849 bylo Krásné osadou obce Tří Sekery. V letech 1850 - 1855 náležely k politickému okresu Planá a v letech 1855 - 1868 k hejtmanství Kynžvart. Dne 19. 5. 1868 vzniklo nové hejtmanství v Plané, a to pro soudní okresy Planou a Kynžvart. Téhož roku bylo k soudnímu okresu Kynžvart přičleněno 25 obcí, mezi které náleží i obec Tří Sekery s osadou Krásné. V roce 1883 se obec Tří Sekery rozdělila na dvě obce - Tří Sekery (u Tachova) a Tří Sekery (u Kynžvartu)(č. 10/1884 Z. z.). Samostatnou obcí se Krásné (s osadou Jedlová - Tannaweg) stalo v roce 1884 (č. 21/1885 Z. z.). V roce 1902, kdy se Mariánské Lázně staly samostatným politickým okresem, stalo se jeho součástí i Krásné.

Obecní rada se scházela dle potřeby a měla 5 členů. V čele stál starosta, který měl k sobě 2 pomocníky. Úřad starosty obce zastávali Franz Arnold (?), Josef Pröckl, Josef Völkl (1906), Johann Wilfing, Franz Arnold mladší, Josef Kraus (1931 - 1945).

V roce 1900 měla obec 366 obyvatel žijících ve 47 domech a v roce 1921 obec vykazuje 383 obyvatel a 50 domů.

Školní budova byla v obci postavena až v roce 1902 (č. p. 49). Jednalo se o 2. třídní školu. Vyučovacím jazykem byla němčina.

Obec neměla vlastní kostel, faru, poštu a četnický úřad, obyvatelé obce docházeli do nedalekých Tří Seker.

Obyvatelé Krásné se živili převážně prací v lese. Dalším zdrojem obživy byla domácí výroba. V roce 1900 nechal v obci postavit továrník Michael Trassl z Waldsassenu malou továrnu na výrobu bílých skleněných lahviček Odol. Továrna zaměstnávala 60 až 70 osob, avšak po roce 1918 byla výroba zastavena a přesunuta zpět do Waldsassenu.

V Krásné působilo několik spolků. V roce 1912 byl založen spolek válečných veteránů. Nedlouho poté pak kapela a pěvecký spolek, který čítal 50 členů. V obci fungoval také sportovní

tělovýchovný spolek a spolek dobrovolných hasičů.

Po vzniku ČSR vstoupila v platnost dvě zákonná nařízení č. 75/1919 Sb. zákon o řádu volení v obcích a č. 76/1919 Sb. o novele k obecnímu zřízení. Podle novely stálo v čele obce obecní zastupitelstvo (dříve obecní výbor), které si ze svého středu volilo obecní radu (dříve obecní představenstvo), tvořenou starostou a radními. Rada plnila rovněž funkci obecního trestního senátu, který byl tvořen obvykle starostou a dvěma radními. Působnost obecního úřadu se dělila na samostatnou (správa obecního jmění a obecních záležitostí, dohled na bezpečnost majetku, péče o chudé a dobročinné ústavy, účast na správě místních škol, výkon policie) a přenesenou (záležitosti soudní, politické, vojenské, berní a důchodkové). Dohled nad obecním úřadem náležel okresnímu zastupitelstvu a zemskému výboru.

V roce 1923 byla v obci manželi Václavem a Leni Richterovými postavena kaple sv. Václava, která byla věnována všem padlým, zraněným, i těm, kteří přežili 1. světovou válku.

V období německé okupace pohraničí v letech 1938 - 1945 vstoupil v platnost říšskoněmecký systém a došlo k odstranění volitelnosti orgánů územní samosprávy. Vznikla tzv. Říšská župa sudetská (Reichsgau Sudetenland) a celé území se rozdělilo na venkovské a městské okresy (Landkreise a Stadtkreise). Ve venkovských okresech byly utvořeny úřady landrátů (Der Landrat) navazující na prvorepublikové okresní úřady. Došlo k faktické likvidaci územní samosprávy. Správu obce tak zastával pouze starosta. Zastupováním starostů byli pověřeni tzv. přidělenci. Další obecní orgán představovala obecní rada, která zajišťovala kontakt mezi obecní správou a obyvateli obce. Kromě obecních radů existovali ještě poradci, kteří vykonávali poradní činnost pro starostu. Významný vliv na správu obce měl i zmocněnec NSDAP.

6. května 1945 byla obec obsazena americkou armádou. Činnost místní obecní samosprávy byla na základě vládního nařízení č. 4 ze dne 5. května 1945 ukončena a obec se stala osadou obce Tři Sekery. Obec Tři Sekery s osadami spravovala Místní správní komise (EL NAD 664). Krásné se opět osamostatnilo 1. dubna 1946, kdy byla v obci ustavena MSK (EL NAD 383).

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

O uložení dokumentů před převzetím do SOkA Cheb se nepodařilo zjistit nic bližšího.

Ve fondu se nedochovaly žádné písemné instrukce o způsobu vedení a uložení spisů. Některé spisy byly tříděny tematicky, např. záležitosti stavební či domovské záležitosti. Složky týkající se domovského práva (inv. č. 12, 13), či policejní přihlášky a odhlášky (inv. č. 28, 29) byly řazeny dle časové posloupnosti. Nyní jsou tříděny abecedně.

Do roku 1920 je agenda fondu torzovitá, zahrnuje především záležitosti domovského práva (inv. č. 13 - 14) a stavební záležitosti (inv. č. 33 - 34), dále pak knihu evidence neaktivního mužstva zeměbrany (inv. č. 6) a knihu evidence neaktivního mužstva (inv. č. 7). Poté již začíná narůstat a nejvíce jsou ve fondu zastoupeny dokumenty z let 1939 - 1944.

Není známo, zda došlo ke skartaci, nebo k jiným zásahům do dokumentů před tímto inventárním zpracováním. Ke ztrátám, zničení, nebo poškození dokumentů po jejich převzetí do archivu nedošlo.

Písemnosti byly předávány do SOkA v následujícím pořadí:

1. 24. 11. 1960, přír. číslo 175, z let 1888 - 1939 (7 knih); nalezeno bez záznamu o převzetí
2. 22. 09. 1993, přír. číslo 1148, z let 1889 -1945, (1 karton); nalezeno bez záznamu o převzetí

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Po jazykové stránce je fond převážně německý. Český jazyk se objevuje sporadicky, hlavně v kapitole domovského práva (inv. č. 12, 13). Dokumenty týkající se péče o válečné poškozence (inv. č. 35) jsou pouze v češtině. V domovských záležitostech (inv. č. 13) se v jednom případě vyskytla italština.

Časové rozmezí fondu je vymezeno roky 1880 - 1945. Přibližné časové zařazení materiálů, jejichž přesnou dataci se nepodařilo zjistit, bylo určeno především na základě rozboru formálních stránek a širších historických souvislostí (inv. č. 14 - Soupis vydaných domovských listů a inv. č. 43 - Protokol o majetkových a výdělkových poměrech) a je uvedeno v hranatých závorkách.

Spisový materiál je mezerovitý.

Archivní soubor byl uspořádán dle Metodického návodu na pořádání a inventarizaci fondů Archiv obce, který vydala Archivní správa MV v Praze dne 31. ledna 2000.

Písemnosti fondu jsou zařazeny do II. kategorie, pouze kniha zápisů ze schůzí rady (inv. č. 1) je zařazena do I. kategorie.

Během inventurního zpracování nebyl vyskartován žádný materiál.

Vnitřní změny v archivním souboru před inventurním zpracováním:

1. 08. 08. 2003, přesun 0, 01 bm (2 ks vysvědčení) do fondu č. 929 - Obecná škola Krásné
2. 08. 12. 2005, přírůstek 0, 03 bm (1 balík spisů) z let 1939 - 1943, přesun z fondu č. 419 - Archiv obce Klimentov

Před zpracováním měřil archivní soubor 0,22 bm. V současné době je jeho rozsah 0,37 bm (0,07 bm - úřední knihy, 0,05 bm - spisovenské pomůcky, 0,22 bm - spisy v kartonech, 0,03 bm - plány). Přírůstek fondu tak činí 0, 15 bm. Ke zvětšení rozsahu archivního souboru došlo v důsledku přemanimulování, původní karton byl přeplněný.

Změny nastaly rozvěž v počtu kusů jednotlivých evidenčních jednotek. Úředních knih bylo původně evidováno 5 ks, nyní jich je 7. Ve spisech byly nalezeny další 2 úřední knihy (Prvotní daňový seznam - inv. č. 4 a Rejstřík pro příjem daní - inv. č. 5). Podací protokoly byly původně evidovány 2, nyní 3. Podací protokol z roku 1932 byl nalezen ve spisech, rovněž 4 plány z let 1910 - 1937.

Fyzický stav tohoto archivního souboru je uspokojivý, pouze některé písemnosti nesou stopy rzi, jsou křehké a na okrajích drolivé.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Fond zahrnuje období mezi léty 1880 - 1945. Písemnosti archivního souboru mají spíše lokální význam a je vhodné je využít pro studium místní samosprávy. Především lze čerpat z knihy zápisů ze schůzí rady (inv. č. 1), stanov obce (inv. č. 11), či pozvánek na jednání obecní rady s programem jednání (inv. č. 19). Pro účely genealogických studií je možné využít knihy evidence vydaných domovských listů (inv. č. 2), domovských a matričních agend (inv. č. 12 - 14, 16 - 18), či složek evidence obyvatel (inv. č. 28 - 29).

Ve fondu jsou ve větším množství zastoupeny spisy z oblasti stavebních záležitostí, které obsahují řadu stavebních plánů rodinných domů a drobných staveb (inv. č. 33, 46 - 48) a dokumentují tak architektonický rozvoj obce.

Ve fondu bohužel není zastoupena kronika obce, několik málo informací lze vyčíst z výpisu z obecní kroniky (inv. č. 23).

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní soubor uspořádala, úvod napsala a inventární seznam sestavila v květnu 2009
Ladislava Součková ve Státním okresním archivu v Chebu.

V Chebu, 16. 12. 2009

Mgr. Ladislava Součková

Seznam použitých pramenů a literatury

Buchtele, Zdeněk; Švandrlík, Richard: Tři Sekery v historii a dnes. Mariánské Lázně 2006, s. 213 - 238

Gnirs, Anton: Topographie der historischen und kunstgeschichtlichen Denkmale in den Bezirken Tepl und Marienbad. Dr. Benno Filser Verlag, Augsburg 1802, s. 366

Kotyška Václav: Úplný místopisný slovník Království českého. Bursík & Kohout, Praha 1895, s. 1283

Orth, Jan; Sládek, František: Topograficko-statistický slovník Čech ..., I. L. Kober, Praha 1870, s. 715

Ottův slovník naučný. 23. díl, J. Otto, Praha 1897, s. 358

Retrospektivní lexikon obcí československé socialistické republiky 1850 - 1970. Federální statistický úřad, Praha 1978, s. 346 - 347

Weidl, Georg: Heimatkunde des politischen Bezirkes Plan. Plan-Königswarter Bezirkslehrerverein, Plan 1896

Zákonník zemský království Českého, 1884 (částka IV., 6. 2.), s.25

Zákonník zemský království Českého 1885 (částka VIII.,22. 3.) s. 45

internetové stránky: www.trisekery.cz

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
AS	archivní správa
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
č. p.	číslo popisné
EL NAD	evidenční list národního archivního dědictví
inv. č.	inventární číslo
km	kilometr
m.n.m.	metrů nad mořem
MSK	Místní správní komise
r.	rok
s.	strana
Sb.	sbírka
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	Státní okresní archiv
st.	stavební
tzv.	tak zvaný

<u>Popis členění inventárního seznamu</u>	<u>časový rozsah</u>	<u>inv. č.</u>
A: Obecní úřad		
I. Knihy		
1. Knihy všeobecné správy obce	1933 - 1944	1 - 2
2. Evidenční knihy agendy bezpečnosti a veřejného pořádku	1935 - 1939	3
3. Knihy evidence ve věcech spolupůsobení ve státních záležitostech	1889 - 1941	4 - 7
II. Spisový materiál		
II. 1 Spisovenské pomůcky	1932 - 1939	8 - 9
II. 2 Spisy		
1. Obec a její správa	1939 - 1944	11 - 23
2. Správa obecního majetku	1912 - 1944	24 - 27
3. Péče o bezpečnost osob a majetku	1888 - 1945	28 - 33
4. Péče o veřejné ústavy a zařízení	1924 - 1939	34 - 36
5. Spolupůsobení ve státních záležitostech	1919 - 1944	37 - 45
III. Ostatní materiál		
Plány	1910 - 1937	46 - 49

Inventární seznam

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Ukl. j.
---------	-----------	-------	---------------	---------

A: Obecní úřad

I. Knihy

1. Knihy všeobecné správy obce

1	Knihy zápisů ze schůzí rady 4. 1. 1939 - 4. 11. 1944	1939 - 1944	K 1
2	Knihy evidence vydaných domovských listů 13. 1. 1933 - 3. 11. 1933	1933	K 2

2. Evidenční knihy agendy bezpečnosti a veřejného pořádku

3	Protokolární kniha nucených porážek pro obce Krásné a Nový Metternich 28. 3. 1935 - 3. 3. 1939	1935 - 1939	K 3
---	--	-------------	-----

3. Knihy evidence ve věcech spolupůsobení ve státních záležitostech

4	Daňový seznam - fyzické osoby	1941	K 4
5	Rejstřík pro příjem daní	1929 - 1935	K 5
6	Knihy evidence neaktivního mužstva zeměbrany	1891 - 1925	K 6
7	Knihy evidence neaktivního mužstva - vojenské zálohy, náhradní zálohy a dlouhodobé dovolené	1889 - 1928	K 7

II. Spisový materiál

II. 1 Spisovenské pomůcky

8	Podací protokol (torzo) 17. 9. 1932 - 31. 12. 1932	1932	R 1
9	Podací protokol 20. 4. 1935 - 20. 1. 1939	1935 - 1939	R 2
10	Podací protokol 19. 1. 1939 - 6. 10. 1939	1939	R 3

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Ukl. j.
---------	-----------	-------	---------------	---------

II. 2 Spisy

1. Obec a její správa

1. 1 Statutární záležitosti

11	Stanovy obce	1939	N 1
----	--------------	------	-----

1. 2 Evidence občanů, domovské právo

14	Soupis vydaných domovských listů	[1906] - [1916]	N 1
12	Domovské listy (řazeno abecedně) A - Z	1880 - 1930	N 1
13	Záležitosti domovského práva - žádosti, přísliby, udělení, propuštění (řazeno abecedně) A - Z	1898 - 1935	N 1
15	Sčítání lidu k 17. 5. 1939 - kontrolní listy	1939	N 1
16	Křestní list	1904	N 1
17	Seznamy dětí narozených v letech 1920 - 1924	1920 - 1924	N 1
18	Oznámení o úmrtí, prohlášení za mrtvého	1924 - 1942	N 1

1. 5 Všeobecná správní činnost obce

19	Pozvánky na jednání obecní rady	1939 - 1944	N 1
20	Korespondence s okresním hejtmanstvím v Mariánských Lázních	1906	N 1
21	Korespondence s Okresním úřadem v Mariánských Lázních	1935	N 1
22	Korespondence s obecním úřadem Tři Sekery	1937	N 1
23	Výpis z obecní kroniky	1931	N 1

2. Správa obecního majetku

2. 1 Evidence obecního majetku

24	Válečné obligace - přehledy, výpisy z kontokorentních účtů	1912 - 1918	N 1
25	Pojištění obecního majetku	1938 - 1940	N 1

2. 2 Jednotlivé části obecního majetku

26	Nájemní smlouva na pronájem pozemku od Lesní správy ze dne 17. 6. 1944	1944	N 1
----	--	------	-----

2. 3 Rozpočtové hospodaření

27	Obecní dávky a poplatky - předpisy	1939	N 1
----	------------------------------------	------	-----

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Ukl. j.
3. Péče o bezpečnost a veřejný pořádek				
3. 1 Bezpečnost osob a majetku				
28		Policejní přihlášky (řazeno abecedně) A - Z	1939 - 1944	N 1
29		Policejní odhlášky (řazeno abecedně) A - Z	1939 - 1944	N 1
30		Úřední hlášení o změně trvalého bydliště	1939	N 2
3. 4 Zdravotní a veterinární záležitosti				
31		Zřízení pramene pitné vody u domu č. p. 62 - plán, povolení k výstavbě	1942	N 2
32		Očkování dětí - seznamy	1920 - 1931	N 2
3. 7 Stavební a požární záležitosti				
33		Drobné soukromé stavby - stavební řízení, protokoly plány - č. p. 2, 10, 15, 21, 23, 25, 28, 35, 37, 45 - pekárna, 48, 255, 268, 283	1889 - 1945	N 2
4. Péče o veřejné ústavy a zařízení				
4. 1 Chudinství a sociální péče				
34		Péče o chudé - korespondence	1937 - 1939	N 2
35		Péče o válečné poškozence - žádost o přidělení invalidního důchodu, prohlášení o trvalém tělesném poškození	1933	N 2
36		Pěstounská péče - povolení k převzetí dítěte do péče	1924	N 2
5. Spolupůsobení ve státních záležitostech				
5. 1 Vojenské záležitosti				
37		Ochrana vzdušného prostoru - plán vzdušné ochrany - soupisy jednotlivců pověřených ochranou vzdušného prostoru - situační plánek obce a okolí	1939 - 1942	N 2
38		Vojenské odvody - korespondence ohledně neúčasti brance u odvodu a pátrání po jeho osobě	1933 - 1934	N 2
39		Vojenský průkaz	1933	N 2
40		Oznámení o úmrtí	1941 - 1942	N 2
41		Evidence a klasifikace koní pro válečné účely	1933 - 1936	N 2

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Ukl. j.
---------	-----------	-------	---------------	---------

5. 2 Záležitosti daňové a katastrální

42		Korespondence s finančními a daňovými úřady	1924 - 1940	N 2
43		Protokol o majetkových a výtěžkových poměrech	[1920]	N 2

5. 5 Zemědělství, lesnictví, myslivost, rybolov

44		Sčítání ploch, kultur a osevu - sčítací archy (řazeno abecedně A - Z) - souhrnný sčítací list - všeobecné pokyny	1943 - 1944	N 2
45		Hlášení spotřeby dusičnatých a fosforečných hnojiv	1919	N 2

III. Ostatní materiál

Plány

46		Plán rodinného domu a stodoly, st. parcela č. 1992 G. Zinber, papír, 45, 5 x 33, 5 cm	1910	M 1
47		Plán stodoly u domu č. p. 38, st. parcela č. 1862/1 Anton Dietsch, papír, 64, 5 x 35 cm	1929	M 2
48		Plán stodoly u domu č. p. 19 - osada Tannaweg Michael Pichl, papír, 47 x 39 cm	1929	M 3
49		Plán rodinného domu, st. parcela č. 1915/4 Rudolf Jentschke, 1 : 100, papír, 41, 5 x 31, 5 cm	1937	M 4

Název archivní pomůcky: Archiv obce Krásné
Značka archivní pomůcky: AO Krásné
Časový rozsah: 1880 - 1945
Počet evidenčních jednotek: 16 (7 úředních knih, 3 podací protokoly, 2 kartony, 4 plány)
Počet inventárních jednotek: 49
Rozsah v bm: 0,37 (úřední knihy - 0,07 bm, podací protokoly - 0,05 bm, kartony - 0,22 bm
plány - 0,03 bm)
Stav ke dni: 16. 12. 2009
Zpracovatel(é) archivního souboru: Mgr. Ladislava Součková
Zpracovatel(é) archivní pomůcky: Mgr. Ladislava Součková
Počet stran: 18
Počet exemplářů: 5
Schválil: Mgr. Karel Halla
dne 16. 12. 2009 - č.j. SOAP/020 - 0843/2009

Nová tiráž GI 2012–2013

Název archivní pomůcky: Archiv obce Krásné
Značka archivního fondu: AO Krásné
Časový rozsah fondu: 1880-1945
Počet inventárních jednotek: 49
Počet evidenčních jednotek: 16 (7 úředních knih, 3 podací protokoly, 2 kartony,
4 technické výkresy)

Rozsah fondu v bm: 0,38
Stav ke dni: 26. 9. 2012
Vypracoval: Martina Lepší